

Ændringsforslag nr. 1 og 2, § 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om vandforsyning.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 25) findes i tidenden sp. 511, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 947).

Der var stillet 31 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Hans Hækkerup: Dette forslag til lov om vandforsyning er jo oprindelig mit eget, og jeg må derfor forsøge at begrænse min kritik. Efter at den nuværende indenrigsminister på ny havde fremsat forslaget, er det undergået visse ændringer, herunder ændringer fremkaldt af lov om den kommunale inddeling og endvidere af henvedelser fra Københavns magistrat og andre. Jeg henleder opmærksomheden på, at der i betænkningen er omtalt de egentlige vanddomstole, og jeg peger på, at der er henstillet til regeringen at iværksætte en undersøgelse af dette spørgsmål med henblik på at indføre egentlige vanddomstole ved en kommende reform.

Det fremgår ligeledes af betænkningen, at udvalget har fundet det betænkeligt at udvide adgangen til ekspropriation til for-

del for private fælles vandværker, bortset fra hvad der indeholdes i lovforslagets § 15, stk. 2, og i § 42, men at man på den anden side har fundet det ubetænkeligt at inddrage grundejere under allerede eksisterende vandværker uanset manglende enighed om, at værket fortsætter som privat.

Indenrigsministeren har ifølge betænkningen fastslået, at prisreglerne i § 22 kun har betydning, hvor der allerede er givet eller fremtidig måtte blive givet en kommune eneret på en bestemt vandmængde, og udvalget er enig med ministeren om, at spørgsmålet bør løses ved en samlet løsning af tvivlsspørgsmål kommunerne imellem, og herom forhandles der jo for tiden for hovedstadsområdet.

Udvalget har ifølge betænkningen også overvejet rækkevidden af § 39, herunder bestemmelserne med henblik på spredning af vejsalt og kunstgødning og på sprøjtning med ukrudt-, skadedyr- og svampedræbende midler. Indenrigsministeren har påpeget de store nyttevirksomheder ved en fornuftig anvendelse af disse midler. Udvalget har dog peget på, at stoffernes virkninger bør undersøges nærmere. I denne forbindelse har man overvejet indskriden over for allerede nedgravede olie- og benzintanke, og indenrigsministeren vil til sin tid tilsende folketinget teknikerudvalgets betænkning herom.

Vedrørende ændringsforslagene har jeg kun ganske få bemærkninger. Der er et ændringsforslag til § 8, hvorefter vandforsyningsrådets medlemstal udvides med 1 medlem efter indstilling fra de kommunale organisationer og Københavns og Frederiksbergs kommunalbestyrelser i forening. Det er et forslag, jeg finder særdeles rimeligt.

Til § 12 er der også stillet ændringsforslag. Dette går ud på, at efter indhentet udtalelse fra vandforsyningsrådet kan indenrigsministeren med virkning for nærmere angivne områder forhøje grænsen for vandindvindingen og kan senere — ligeledes efter indhentet udtalelse fra rådet — ændre eller tilbagekalde forhøjelser.

Yderligere vil jeg kun nævne ændringsforslag nr. 18 til § 40, hvorved man efter ordet „ajle“ tilføjer: „eller ensilagesaft“. Også dette forslag finder jeg rimeligt.

Jeg anbefaler samtlige af indenrigsministeren stillede ændringsforslag, i alt 31; til

[Hans Hækkerup.]

vedtagelse. Jeg gør opmærksom på, at der i lovforslaget er 73 paragraffer.

Endelig slutter jeg med at gøre opmærksom på, at hr. Enggaard ved første behandling rejste spørgsmålet om hovedstadsområdets forsyning med vand. Derom har indenrigsministeren i samrådet oplyst, at han i virkeligheden ikke er i stand til at sige mere, end at der er forhandlinger i gang om dette.

Jeg anbefaler at stemme for lovforslaget ved tredje behandling.

Stæhr Johansen: Der er ikke grund til for mig at fremkomme med mange bemærkninger her ved anden behandling. Hr. Hans Hækkerup har allerede trukket enkelte af de punkter frem, som har været drøftet i udvalget, og der foreligger jo en enig udvalgsindstilling.

Jeg betragter det som meget glædeligt, at man er nået et godt stykke vej med revisionen af den hidtidige retstilstand på vandforsyningens område, der jo bygger på en 43 år gammel lovgivning, som naturligvis havde ganske andre forhold for øje end dem, vi kender i dag. Når jeg siger „et godt stykke vej“, er det fordi udvalget i sin betænkning har måttet udskyde en række områder til senere overvejelser. Det er naturligt, at man har ladet betydningen af at få en ny vandforsyningslov gå forud for løsningen af alle tænkelige spørgsmål på dette område. Jeg har hæftet mig ved udvalgets bemærkninger om, at det som følge af kommunalreformen vil være forsvaret at lægge større afgørelser ud til kommunerne i vandforsyningssager. Det er jo en retningslinje, der også er grundlaget for mange af ændringerne i kommunal-lovgivningen. Jeg tror også, det er rigtigt på dette område at styrke kommunernes indflydelse.

Borgernes mere direkte indflydelse gennem landvæsenskommissionen er opretholdt i lovforslaget. Det er jo på dette punkt, at vor lovgivning, som jeg allerede nævnte ved første behandling, adskiller sig fra udenlandsk lovgivning, hvor statsadministrationen alene træffer bestemmelse. Den fornødne koordination opnås bl. a. ved den bestemmelse i lovforslagets § 7, hvorefter kommunernes højeste tilsynsmyndighed, in-

denrigsministeren, tillægges en række rettigheder som øverste administrative myndighed på vandforsyningsområdet.

Vand er jo blevet en mangelvare, som må administreres efter de mest rationelle principper. Ofte vil kommunerne ikke have tilstrækkeligt vand inden for deres eget område, men vil være henvist til aftaler med andre kommuner. Jeg synes, det er værdifuldt, at indenrigsministeren over for udvalget har oplyst, at man vil tilskynde til kommunale fællesskaber, hvor den vandforsynende centralkommune har pligt til at levere vand til de aftagende kommuners behov. Jeg forstår på den anden side godt, at man er vejet tilbage for at lovgive prismæssigt over for centralkommuner med bestående eneret til en bestemt vandmængde, og vil vente med at tage dette problem op, når man har set resultatet af forhandlingerne i hovedstadsområdet, hvor — det har jeg også lov til at understrege — vandproblemet i de forhandlinger, der i øjeblikket finder sted, spiller en meget, meget stor rolle.

I øvrigt mener jeg, at lovforslaget på en heldig måde har peget på løsningen af forholdet mellem offentlige og private vandværker. Jeg er også tilfreds med, at der gives de private vandværker en rimelig beskyttelse og rettigheder. Man lægger vægt på, at lovforslagets bestemmelse om muligheden for kommunernes overtagelse af private vandværker er bibeholdt. Selv om der således skal vægtige grunde til, for at landvæsensretten tiltræder sådanne offentlige overtagelser, er der næppe tvivl om, at bestemmelsen vil bidrage til en bedre koordination af vandforsyningen, særlig i udviklingsområderne.

Diskussionen i udvalget af en henvendelse, der forlangte omvendt bevisbyrde i sager om erstatning for skader som følge af grundvandstandssænkninger, førte heldigvis til enighed om ikke at imødekomme et sådant forslag. Man forstår godt vanskelighederne for dem, der rammes; men jeg tror også, at der vil være forståelse for, at en så kraftig ændring af dansk rets almindelige bevisregler kun kan indføres i ganske ekstraordinære tilfælde.

Til slut skal jeg blot pege på den store offentlige interesse, der vil knytte sig til den bebudede betænkning fra det tekniker-

[Stæhr Johansen.]

udvalg, der skal undersøge de uheldige virkninger af nedgravede olie- og benzintanke; der er jo aktuelle, sørgelige eksempler på, hvad disse tanke kan forårsage af ulykker for vandforsyningen. Jeg finder, at der er anledning til at hæfte sig ved indenrigsministerens tilsagn om, at andre forureningskilder, såsom ukrudtdræbende midlers mulige forurening af vandforsyningen, også vil blive undersøgt.

Jeg kan derfor efter den meget grundige gennemgang, der har været foretaget af dette meget omfattende, tekniske lovforslag, hvorved vi har fået megen hjælp fra ministeriets embedsmænd, hvad jeg tror hele udvalget er taknemligt for, på mit partis vegne anbefale, at man stemmer for lovforslaget.

Enggaard: Det er efter et meget omfattende udvalgsarbejde, man nu her ved anden behandling kan fremlægge de mange ændringsforslag, som udvalget er enig med indenrigsministeren i bør indføres i dette lovforslag. Jeg vil af de hovedområder, som har været drøftet under de mange udvalgs-møder, hæfte mig ved nogle få.

Det første, jeg vil tage frem, er de private vandværkers stilling. Jeg mener, at der som følge af forhandlingerne i udvalget og de ændringsforslag, som er stillet på dette område, klart er sket en forbedring af disse vandværkers stilling i forhold til de kommunale vandværkers. Herunder har været rejst problemet om at give ekspropriationsret for private vandværker til plads for boringer f. eks. Men at give en sådan ekspropriationsret ud over den allerede eksisterende ville nok være ret vidtgående under hensyn til de konsekvenser, der ville være på andre private etablissemeters område.

Ved første behandling af lovforslaget fremdrog jeg, såvel i fjor som i år, på venstres vegne spørgsmålet om indvindingsret for vanding af afgrøder. Den foreslåede tilladelse til at indvinde en vandmængde på indtil 2.000 m³ pr. år, som skulle kunne gives af kommunerne uden særlig kendelse, er nu afløst af en ubegrænset indvindingsret i de områder af landet, hvor der er tilstrækkeligt med grundvand. Jeg betragter denne ændring som en utvivlsomt reel forbedring i forhold til det oprindelige forslag.

Jeg rejste ligeledes spørgsmålet om de specielle forhold for vandforsyningen i hovedstadsområdet. Vi må vel regne med, at vi ved en senere lejlighed får mulighed for at drøfte disse ting i lyset af den fællesdrift af kommunale vandindvindingsanlæg, som for tiden drøftes i et udvalg vedrørende en hovedstadsordning. Jeg tror, en sådan løsning i princippet er rigtig, og ser frem til, at vi senere kan gøre også denne vigtige side af hele vandindvindingsspørgsmålet færdig. Det vil næppe kunne gøres uden spindgreb, og så vender vi altså tilbage til spørgsmålet ved den lejlighed.

Vi har fra venstres side med særlig interesse bemærket de meget vidtgående beføjelser, som ved § 39 i loven er tillagt indenrigsministeren med henblik på at forhindre forurening af grundvandet. Særlig har problemet med olietankene i jorden utvivlsomt stor betydning her. Vi er gjort bekendt med, at der sidder et udvalg vedrørende disse problemer, og at man der forhåbentlig vil kunne skabe større klarhed over den konkrete forureningsfare og over de midler, som kan anvendes imod denne fare. Men når det drejer sig om så yderst vidtrækkende foranstaltninger, som der her kan være tale om at træffe fra indenrigsministerens side, har jeg fuld tiltro til, at indenrigsministeren vil orientere folketinget, inden han foretager disse indgreb.

Amtoft: Under den netop afsluttede behandling af forslag til vandløbslov hævdede jeg, at en samordning af vandløbsloven og vandforsyningsloven synes nødvendig. En sådan samordning vil blive mere og mere nødvendig, efterhånden som vi indser, at vi ikke i stadig stigende grad kan forurene naturen og samtidig kræve rent drikkevand. Ydermere må vi tage hensyn til, at forbruget af vand både til husholdningsbrug og til industrien er stærkt stigende. Vi kan ikke fortsat regne med, at vandforsyningen hovedsagelig vil basere sig på grundvand; i hvert fald i visse egne af landet må man supplere sig med vand fra søer og vandløb.

Der må nok sættes et spørgsmålstegn ved, om vi ret længe kan anvende landvæsenkommissioner til sager vedrørende vandløbs- og vandforsyningslovene. Af de grunde, jeg netop har nævnt, må vi utvivlsomt inden alt for længe erstatte kommissionerne med

[Amttoft.]

nogle ganske få faste vanddomstole, som må skabe en nøje planlægning i den region, de omfatter. Et sådant krav om planlægning kan næppe stilles til en kommission, der nedsættes for den enkelte sag. Samtidig vil man formentlig også kunne nedskære ekspeditionstiden, således at de mere eller mindre begrundede klager over langsommelig behandling i landvæsenskommissionerne kan forstumme. Jeg skal her henvise til bemærkningerne i betænkningen, hvor udvalget henstiller til regeringen, at de nødvendige undersøgelser med henblik på vanddomstole foretages.

Man har i den senere tid konstateret mange tilfælde af grundvandsforurening — noget, som også hr. Hans Hækkerup og hr. Enggaard var inde på. Ikke mindst sagen fra Middelfart, hvor grundvandet vil være uanvendeligt i store områder på grund af forurening med olie, har vakt stor opsigt. Med gennemførelsen af forslaget til vandforsyningslov vil ministeren have de nødvendige beføjelser til at sikre rigeligt og rent drikkevand. De væsentlige bestemmelser herom står i § 39, hvori det hedder, at grundvandet ikke må forurennes eller udsættes for forurening med giftige stoffer eller stoffer, som ikke eller kun langsomt nedbrydes i undergrunden. Der står også, at indenrigsministeren kan fastsætte regler til sikring af og kontrol med oplag af de stoffer, jeg lige har nævnt.

Man kan vist roligt sige, at indenrigsministeren med denne uskyldigt udseende paragraf har fået en bemyndigelse ud over det sædvanlige. Ministeren kan ifølge denne paragraf bestemme, om de midler, man normalt anvender til sprøjtning af marker, kan tillades anvendt, hvis de skader grundvandet. Han kan forbyde anvendelse af vejsalt mod glat føre eller eventuelt kræve, at der anvendes vejsalt af en anden kemisk sammensætning end den nuværende — stadig væk, hvis han mener, at disse ting kan genere grundvandet. Han kan stille bestemte krav til den kunstgødning, der anvendes, og her gælder det navnlig, at for store doser af kvælstofforbindelser kan være uheldige for drikkevandet.

Vandværker, der bruger overfladevand, kan sikre sig mod giftstoffer ved at lade vandet passere et akvarium med særlig

følsomme fisk. Når vandet har et for stort indhold af giftstoffer, dør fiskene; metoden er utvivlsomt effektiv, selv om den umiddelbart forekommer lidt primitiv. Man må i øvrigt undre sig over, at vi herhjemme som vel i de allerfleste lande betragter det at have godt drikkevand som en selvfølge.

Risikoen for forurening af grundvandet er nok størst ved de hundredtusinder af olietanke, der er nedgravet. Indenrigsministeren har meddelt over for udvalget, at man med virkning fra 1. april 1970 vil stille krav om, at nedgravede tanke skal bestå af plastic eller være belagt med plastic. Endvidere vil man kræve, at nedgravede olietanke kun må fungere i en årrække, før de udskiftes. Der er næppe ret mange, der på nuværende tidspunkt vil kræve et generelt forbud mod nedgravede olietanke, men spørgsmålet er, om det ikke er nødvendigt at have et sådant forbud inden for en vis afstand fra boringer. Jeg vil i hvert fald mene, at olietanke, som ikke længere bruges, f. eks. fordi ejeren har fået fjernvarme, bør tømmes på en effektiv måde, således at der ikke er en forureningsrisiko her. Vi ser jo allerede, at visse kommuner forbyder nedgravning af olietanke, og at andre kommuner kræver, at olietanke skal tømmes, hvis de ikke længere er i brug.

I visse lavtliggende egne af landet ligger skillelinjen mellem ferskvand og saltvand eller brakvand i forholdsvist ringe dybde under jordoverfladen. En sænkning af grundvandsstanden betyder en samtidig hævnning af saltvandet. Dette kan få uheldige følger, hvis området er indvindingsområde for drikkevand. Hvis jeg har opfattet § 39 korrekt, dækker ministerens bemyndigelse også dette forhold, forstået på den måde, at ministeren kan forbyde en sænkning af grundvandet, hvis det er nødvendigt af hensyn til vandforsyningen.

Man vil kunne forstå, at ministeren med § 39 har fået mange rettigheder, men han har i allerhøjeste grad også forpligtelser med hensyn til at skaffe drikkevand. Man kan kun håbe, at den til enhver tid siddende minister vil bruge bemyndigelsen på rette måde.

I henhold til lovforslagets § 12 kan kommunalbestyrelsen give tilladelse til indvinding af vand til landbrugsvanding, hvis den gennemsnitlige årlige mængde ikke over-

[Amtoff.]

stiger 2.000 m³. Denne regel har ikke ret stor betydning, fordi det kun svarer til vanding af ca. 2 ha. Men der vil i store dele af landet ikke være mulighed for at forøge mængden på grund af andre vandforsyningsinteresser. Imidlertid er der områder, vel næsten kun i Jylland, hvor grundvandet findes i sådanne mængder, at det vil være rimeligt, at kommunalbestyrelserne kan tillade vanding i et helt andet omfang. Jeg kan derfor kun være tilfreds med ændringsforslagene nr. 5, 15 og 16, hvorefter indenrigsministeren i sådanne områder efter indhentet udtalelse fra vandforsyningsrådet kan forhøje vandindvindingsretten ud over de 2.000 m³ pr. år.

Vandforsyningsloven har ikke mindst betydning for de store byområder; staden København har således i mange tilfælde af en landvæsensret fået tilladelse til oppumpning af vand fra en omegnskommune, hvis vandforbrug på daværende tidspunkt var ringe; oppumpningsretten var i så tilfælde uden gene for omegnskommunen. Siden er indbyggertallet og dermed vandforbruget i omegnskommunen måske mangedoblet, og kommunen er da nødt til at bede København om levering af vand. Det fastslås i lovforslagets § 22, at København i så tilfælde har leveringspligt, men det fastslås ligeledes, at leveringspligten skal begrænses til en fast årlig vandmængde med en tilfældig, højeste timeydelse, og at ydelsen ikke uden enighed mellem parterne kan omfatte vand til erhvervsvirksomheder, der bruger store vandmængder. Da restriktionerne med hensyn til erhvervsvirksomhedernes vandforbrug kan være farlige for omegnskommunen, har ministeren stillet ændringsforslag nr. 10, hvor det fastslås, at omegnskommunen ikke må levere vand til erhvervsvirksomheder ud over et af landvæsensretten fastsat kvantum pr. virksomhed, medmindre centralkommunen tiltræder leveringen.

Det fastslås endvidere, at prisen for det vand, som centralkommunen leverer til omegnskommunen, må fastsættes til det, som gælder for centralkommunens nye vandværker; det vil i realiteten sige en pris, der ligger højere end produktionsprisen for vand i omegnskommunen. Det kan måske lyde lidt urimeligt, men man må huske på, at

centralkommunen måske fra gammel tid har haft eneret til grundvandet i kommunen; det er vel også noget, som bliver ændret, hvis de forhandlinger, der føres om en hovedstadsordning, fører til et resultat. Ministeren har over for udvalget oplyst, at han finder det urigtigt at gribe ind prismæssigt over for en sådan eneret uden samtidig at kunne løse andre tvivlsspørgsmål mellem kommunerne på områder, der ikke vedrører vandforsyningen. Ministeren tænker vel her bl. a. på trafikspørgsmål. Jeg kan tiltræde ministerens synspunkt.

Hvis der derimod skal oprettes et nyt vandværk i fællesskab mellem to kommuner og disse kommuner ikke kan blive enige om betingelserne for fællesskabet, herunder vandprisen, kan landvæsensretten fastsætte bl. a. vandprisen, der i dette tilfælde formentlig vil blive produktionsprisen.

Vedtagelsen af lovforslaget vil vanskeliggøre oprettelsen af nye private fællesvandværker og kan også medføre, at antallet af private fællesvandværker går ned. Ændringsforslagene nr. 12 og 13 mildner ganske vist forholdene for eksisterende private fællesvandværker, men vi må se i øjnene, at tiden arbejder for de store offentlige vandværker. Store værker vil kunne arbejde mere økonomisk og vil samtidig fremstille drikkevand af højere standard end små værker. Det er oplyst over for mig, at vi har bykommuner herhjemme med helt op til en snes private vandværker, og der findes byer, hvor to politiske partier har hver sit vandværk, beliggende ved siden af hinanden, og med hver sit vandledningsnet. Enhver kan se, at det er meget uøkonomisk.

Men værre er det, at det med de mange små vandværker er ganske håbløst at foretage en blot nogenlunde planlægning af vandindvindingen i et område. Dette er ganske nødvendigt, og det er også fastslået i § 41, at der uden om hver boring skal være et beskyttelsesområde, hvor alt, hvad der kan ødelægge grundvandet, kan forbydes. Et sådant beskyttelsesområde kan have en radius på mange hundrede meter, alt efter jordbundsforholdene. Når der i en kommune, som jeg nævnte før, kan være helt op til 20 vandværker, kan enhver vist forestille sig, at hele kommunen bliver beskyttelsesområde, hvilket vist med et mildt udtryk må kaldes upraktisk.

[Amtoff.]

De øvrige ændringsforslag vedrører i det væsentlige dels administrative forhold, dels en tydeliggørelse af visse af lovforslagets bestemmelser. Jeg kan på det radikale venstres vegne anbefale, at folketinget vedtager de af ministeren stillede 31 ændringsforslag. Efter min mening vil vi med vedtagelsen af lovforslaget været nået langt med hensyn til at skaffe rent drikkevand.

Krog Hansen: Man kan altid diskutere, om en lov er vidtgående nok, og dette gælder også lovforslaget om vandforsyning, som på en række områder efter min formening ikke skærer dybt nok, i hvert fald ikke på længere sigt. Men lad mig med det samme slå fast, at dette lovforslag indeholder så meget godt, at hvis man bruger loven rigtigt, vil det være et stort fremskridt. Jeg kan bare nævne §§ 7 og 8. I § 7 siger man, at ministeren kan diktere, at man for et område laver en samlet planlægning af de vandforekomster, som findes; man får altså mulighed for at koordinere. Ved § 8 får man nedsat et vandforsyningsråd, som, hvis det bliver brugt rigtigt, kan virke godt og måske være forløberen for vanddomstole, som vi jo har talt meget om i udvalget. Jeg skal ikke nævne alle de andre forbedringer, som dette lovforslag indeholder — de andre ordførere har været inde på en del af dem; men der er i hvert fald så mange forbedringer i det, at min gruppe vil stemme for lovforslaget og for de stillede ændringsforslag.

Men på trods af disse indlysende forbedringer vil jeg advare mod at tro, at man nu har en vandforsyningslov, som på længere sigt kan løse alle disse problemer. Vi hørte i debatten før, hvor mange problemer der i virkeligheden er. Det er sådan, at vandforsyning igennem en længere årrække har været noget, man ikke rigtig tog del i diskussionen om. Man har regnet med, at det klarede sig selv; man havde jo vandet i jorden, og det var kun et spørgsmål om at lave nogle borer, så fik man noget af det fineste drikkevand her i Europa. Jeg tror, man skal gøre sig klart, at dette ikke fortsætter, hvis man ikke er opmærksom på hele dette problem. Efterhånden som vi får større og større bysamfund, kommer regnvandet ikke ned i jorden. Der findes kun en given mængde vand, og når dette vand

i byerne løber i kloakker og derefter ud i Sundet, f.eks. for Københavns og Helsingørs vedkommende, er det klart, at så kommer det ikke ned i de vandførende lag.

Det er også, som det har været nævnt, sådan, at landmændene i større og større udstrækning bruger gødskning og gift, og det betyder, at der også dér vil opstå problemer, som vi må være opmærksom på.

Jeg tror altså, at man om føje år kan regne med, at vi skal drikke vand med klor, hvis man ikke prøver på at beskytte de vandreserver, som nok findes i dag, men ikke findes i særlig stor udstrækning. Heldigvis er der sket det her på det sidste, at TV, radio og dagspresse er begyndt at behandle hele dette problem, er begyndt at fortælle befolkningen, at der virkelig er et problem, man bliver nødt til at tage sig af.

Lad mig kort tage nogle af de ting op, som jeg mener ministeren og folketinget skal være opmærksom på — jeg har sagt det tidligere, jeg har sagt det ved første behandling, jeg har også sagt det i udvalget. Jeg tror, man skal gå i gang med at kortlægge hele Danmark, således at man finder frem til, hvor disse vandforekomster findes, hvor der er mulighed for at etablere vandværker, hvordan de planlagte byer skal udformes, og hvor de skal placeres — at man altså får noget, man kunne kalde et vandkort. Jeg tror ikke, man skal vente med at foretage disse undersøgelser, indtil behovet opstår. Jeg tror, at man i stedet for skal foregribe begivenhedernes gang, således at man til enhver tid kan oplyse om, hvordan forholdene rent vandmæssigt ser ud i dette land.

Det har været nævnt af den radikale ordfører, at spørgsmålet om olietanke må kulegraves, og der sidder jo et ekspertudvalg, som på et eller andet tidspunkt skal afgive en betænkning. Men spørgsmålet er, om vi skal vente på denne betænkning. Spørgsmålet er, om vi ikke allerede i dag skal forbyde en mand at få indlagt fjernvarme, før den olietank, som den pågældende måske har liggende i sin grund, er fjernet. Én ting er nemlig de olietanke, som er i brug; dér vil man, i hvert fald hvis det er en større utæthed, ret hurtigt kunne se, at tanken er utæt. Noget andet gælder de tanke i jorden, som ikke er i brug, fordi man har fået fjern-

[Krog Hansen.]

varme; de får lov til at passe sig selv — og jeg tvivler på, at man, hvis vi vedtager et lovforslag om 2-3 år, til den tid overhovedet kan huske, at disse tanke ligger i jorden. Jeg tror, at de kan skabe store problemer, og spørgsmålet er, om ikke man skal henstille til de byer, hvor man er i gang med at etablere fjernvarme, at kontrollere, at disse olietanke bliver fjernet, inden fjernvarmen føres ind.

Det er også blevet sagt af flere ordførere, at disse vandproblemer burde behandles i ét ministerium. Jeg synes, vi i dag har fået et godt eksempel på det fornuftige heri. Hvis vandløbsloven og vandindvindingsloven var blevet behandlet i samme udvalg, tror jeg, vi kunne have tilført hinanden meget godt, og vi kunne have fået en mere rationel arbejdsmetode i stedet for i disse to udvalg at have snakket omtrent om de samme problemer — for det er det samme, vi ønsker at få: rent vand, henholdsvis i vandhanerne og i vores vandløb.

Endelig er der en enkelt ting, som jeg vil bede ministeren om at være opmærksom på. Det er den måde, som en del kommuner i dag bliver behandlet på, når de søger om en vandindvindingsret. Vi har f. eks. i det område, hvor jeg kommer fra, for over to år siden ansøgt om en sådan vandindvindingsret, og vi har i denne periode været kastebold mellem fredningsmyndighederne, forsvaret, som har noget jord deroppe, landbrugsministeriet osv. Hver gang man har udepeget et område, hvor vi kan lægge dette vandværk og vi er gået i gang med projekteringen, er man umiddelbart efter kommet og har sagt: det kan alligevel ikke ligge dér. Det kan ikke være rigtigt, at et samfund på 30.000 indbyggere skal være fuldstændig til grin for disse instanser. Vi er villige til at varetage de fredningsmæssige interesser, som skal varetages, men vi er ikke interesserede i at være til grin. Vi mener, vi må have en vis ret til at få det vand, som folk deroppe har behov for, og såfremt vi ikke får det vand, betyder det, at vi må gennemføre meget drastiske restriktioner.

Med disse få bemærkninger vil jeg anbefale, at man stemmer for lovforslaget og for de ændringsforslag, der er kommet fra

ministeren. Men til gengæld må man være opmærksom på alle disse problemer og ikke tro, at med vedtagelsen af denne lov er den hellige grav vel forvaret.

Indenrigsministeren (Poul Sørensen): Jeg vil gerne begynde med at takke udvalget for det meget grundige og omfattende arbejde, der er udført med dette lovforslag. Der har været mange problemer, som det har været nødvendigt at tage op, men jeg håber og tror, at det resultat, man i udvalget er nået til i forbindelse med indenrigsministeriet, er et godt fremskridt på disse vigtige områder.

Jeg skal ikke her ved anden behandling komme ind på de mange ting, der er tangeret. Udvalget er jo blevet enigt om de ændringsforslag, der er stillet, og det er jeg meget taknemlig over. Jeg skal kun gøre nogle ganske få bemærkninger.

Det spørgsmål, som vi ofte kommer til at drøfte, når vi diskuterer disse ting, er hovedstadsområdets forhold. Her er det selvfølgelig rigtigt, som det er sagt — også det har været fremme i udvalgsarbejdet — at vi er blevet enige om, at mens der arbejdes for det hovedstadsråd, som vi forhåbentlig nu nærmer os, vil det ikke være praktisk, at andre griber ind i arbejdet.

Jeg er også enig i, at hele lovforslaget peger på, at der må lægges større afgørelser ud til kommunerne. Det er jo en tendens i vort arbejde med en omfattende del af lovgivningen i disse år; det har kun været en stor tilfredsstillelse for os, at denne tendens også har gjort sig gældende ved dette forslag.

Jeg kan gentage det tilsagn, jeg har givet i udvalget om, at teknikerudvalgets betænkning, når den foreligger, vil blive tilstillet folketingets medlemmer; det er det udvalg, der arbejder med den meget afgørende sag om olietanke og den særlig af de gamle tanke påførte forurening. Det er et meget stort spørgsmål, også et stort økonomisk spørgsmål for borgerne; derfor er det altså aftalen, at teknikerudvalgets resultat fremlægges for folketinget, og så bliver der truffet beslutning om, hvorledes arbejdet videre vil forme sig på dette område.

Jeg vil gerne sige om de sidste bemærkninger, der blev gjort her om planlægning i forbindelse med at tegne et vandkort over

[Indenrigsministeren.]

hele landet, at det selvfølgelig er en tanke, som er praktisk og rigtig, så vidt jeg kan se; det er imidlertid ikke noget, der gøres på en studs, men det vil gå med ind i de fremtidige overvejelser om denne meget vigtige sag.

Jeg takker for den behandling, lovforslaget har fået, og håber, at det vil få en let gang igennem både anden og tredje behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

§§ 1-3, ændringsforslag nr. 1, § 4, således ændret, §§ 5 og 6, ændringsforslag nr. 2, § 7, således ændret, ændringsforslag nr. 3, § 8, således ændret, §§ 9-11, ændringsforslagene nr. 4-6, § 12, således ændret, §§ 13-15, ændringsforslag nr. 7, § 16, således ændret, §§ 17 og 18, ændringsforslag nr. 8, § 19, således ændret, ændringsforslag nr. 9, § 20, således ændret, § 21, ændringsforslag nr. 10, § 22, således ændret, §§ 23 og 24, ændringsforslagene nr. 11 og 12, § 25, således ændret, ændringsforslag nr. 13, § 26, således ændret, ændringsforslag nr. 14, § 27, således ændret, §§ 28 og 29, ændringsforslag nr. 15, § 30, således ændret, ændringsforslag nr. 16, § 31, således ændret, §§ 32-35, ændringsforslag nr. 17, § 36, således ændret, §§ 37-39, ændringsforslag nr. 18, § 40, således ændret, ændringsforslagene nr. 19-21, § 41, således ændret, §§ 42-44, ændringsforslagene nr. 22-24, § 45, således ændret, §§ 46-49, ændringsforslag nr. 25, § 50, således ændret, §§ 51-53, ændringsforslag nr. 26, § 54, således ændret, § 55, ændringsforslag nr. 27 om indsættelse af en ny paragraf, ændringsforslag nr. 28, § 56, således ændret, §§ 57-61, ændringsforslag nr. 29, § 62, således ændret, og § 63

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 30 om, at § 64 udgår, vedtoges uden afstemning, hvorved § 64 betragtedes som forkastet.

§§ 65-67, ændringsforslag nr. 31, § 68, således ændret, og §§ 69-73 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til normeringslov for Grønland for finansåret 1969-70.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 137) findes i tidenden sp. 3342, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 961).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages de to følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til normeringslov for finansåret 1969-70.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 116) findes i tidenden sp. 2973, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 961).

Der var stillet 11 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om lønninger og pensioner m.v. til statens tjenestemænd.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 117) findes i tidenden sp. 2973, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 961).

Der var ikke stillet ændringsforslag.